

HRVATSKI LIST
u nakladnoj kući JOS. KRMPOVIĆ u Pulj trg Cuztoza 1. Uredništvo: Sitanska ulica br. 24. - Odgovorni urednik JOSEF HALIN u Pulj. - Rakopisati se ne vraćaju. Cak. rač. aus. post. št. 26.796.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 8 sati jutro.

Broj 1046.

U Pulj, ponedjeljak 10. lipnja 1918.

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 9. (D. u.) Službeno se javlja: Talijanska je izvidnička djelatnost jučer ponovno narasla. Ostala je svuda bez uspjeha. U Judikarijama i kod Asiaga izaslao je neprijatelj odijeljenja u jakosti od jednog bataljuna protiv naših položaja. Bila su suzbijena našom paljbom. - Veoma ogorčeni su se bojevi razvili iz opetovanih navala na Monte Pertica. Neprijatelj je na tom mjestu udario iza žestoke, o podne do najveće žestine stupnjevane topničke paljbe protiv naših položaja u širini od jednog kilometra. Njegovi snu se jurišni skrili na vanrednom učinku naše topničke paljbe i na junaštvu naših boraca u opkopima. Redovi napadača bili su pokošeni te su bježeći vratili se u svoje opkope. Zarobljenici i ratni pribor ostali su u našim rukama. Osobito moramo navesti prokušani komaromski bataljun poljskih lovaca, broj 19, koji ima glavni udio na tom uspjehu. I na ušću Plave izjavio se izvidnički pokušaji neprijatelja. - Poglavica generalnog šočera.

Njemački.

Berlin, 9. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Topnički se boj na večer mnogostruko pojačao te je danas zadobio na žestini u području Kemmela, južno od Somme i na Avreii. Djelomične su navale Francuza južno od Yperna i Engleza, sjeverno od Beaumont-Hamela bile krvavo suzbijene. - Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Na Oisei oživjela je vojna djelatnost. Mjesne su se navale Francuza na južnom brlatnosti Aisne i južno od rijeke Oursq skrile. Naši su nam suni dopremili 45 zarobljenika. Amerikanci, koji su ponovno kušali navale sjeverozapadno od Chateau-Thierrya, suzbili smo uz teške krvave gubitke i uz gubitak zarobljenika preko njihovih izabjšta. - Vojna skupina vojvode Albrechta: Kod uspjeljih noćnih navala na istočnom brljegu Mosele dopremili smo zarobljenika. - Poručnik je Groll polučio svoju 24, i 25, a narednik Rumey svoju 23, i 24 zračnu pobjedu. - Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 7. lipnja po podne: Sjeverno od Montdidier i zapadno od Noyona uspješno je Francuzima više napadaja, pri kojima privedoše zarobljenika. Sjeverno od Aisne osvojioše Francuzi noćnom navalom selo Luptot zapadno od Tautenoya. Južno od Aisne poboljšaše svoje položaje. Jugistočno od Amblenya između Curcya i Marne nastaviše svoje mjestimčne operacije. U kraju Wehly La-Poterle i Bussieres znatno napredovaše: Osvojioše selo Vinly sjeverno od Ollgroha kao što i Boqueleaux istočno od kolodvora Neuille-La-Porterie, čiji se sjeverni rub nalazi u francuskom posjedu. Dale južno pridobiše američke čete na zemljištu na fronti Tercy-Belleau-Boure Ches. Zapadno od Chateau Thierry povratl nam napadaj, energično od francuskih četa izveden, visocinu 204 između Marne i Reimsa. Engleske čete stupiše opet u selo Bligny i nanesoše Nijemcima jakih gubitaka. Francuzi učinioše tečajem tih bojova oko 100 zarobljenika. Na ostaloj fronti borba artilerije uz pretrzanje.

7. lipnja uveče: Između Ourey i Marne nastavismo svoja djelomična poduzeća s uspjehom. Francuske i američke čete protegnuše svoje dobitke sjeverno od Vinlyja do istočnih rubova Chezy, osvojioše Venilly La Poterie i Poure Ches i poboljšaše uopće svoje položaje. Na fronti Torcy-Boure-Ches, znatno između Marne i Reimsa dodjomo poduzećem na Bligny, koje bijaše nastavljeno u posjed spomenutog sela. Broj zarobljenika, učinjenih tečajem dana, nadvisuje 200. Sjeverno od Bourcy i u području istočno od Reimsa prilično velika djelatnost obiju artilerija.

Francuski izvještaj od 8. lipnja popodne: Na fronti Aisne prilično jaka djelatnost artilerije, osobito u predjelu Faverolles. Jugistočno od Ambleny poboljšaše Francuzi u noći svoje položaje. Južno od Oursqu nastavioše Francuzi svoj pritisak i postigoše novih uspjeha. Svoje linije porinuše do zapadnih pristupa Damardi i Chezy i više od jednog kilometra sjeverno od Nouilly-la-poterie, te privedoše oko 50 zarobljenika. Dalje prema jugu navalioše Nijemci žestoko dvaput na francuske položaje. Na fronti kod Bourches i Le Thiolet slomiše Francuzi navale neprijatelja, koji je pretrpio teške gubitke, a da nije postigao koristi. Na ostalim frontama bijaše noć razmjerno mirna.

Francuski izvještaj od 8. lipnja na večer: Prilično živahan topnički boj kod Hangard-en-Santerre, između Oise i Aisne i južno od Aisne. Kod

Neuilly i kod tvornice glinastih proizvoda Bussieres uznapredovali smo nešto te smo prodrli u selo Etoup. Neprijatelj je kušao ograničiti uspjeh, koje smo jučer postigli na fronti Chezy-Dammard time, što je poduzeo protunavalu. Nasa su čete osujeti e sve pokušaje neprijatelja, koji je pretrpio znatne gubitke. Održali smo čitavo stečeno područje.

Engleski izvještaj od 7. t. mj. popodne: Odjeljenje naših četa navašlo je prošle noći na neprijateljsku postojanku sjeveroistočno od Bethune te se je bez vlastitih gubitaka vratilo, zadavši posadi gubitaka i zaplijeniši 1 strojnu pušku. Sa engleske fronte nema inače ništa da se javi.

Engleski izvještaj od 8. lipnja ujutro: U uspješnom četovanju u blizini Hullucha privedo smo prošle noći zarobljenika. Nasa ophodnje nanesoše neprijatelju u odsječku Strazeele gubitaka i zaplijeniše jednu strojnu pušku. Neprijateljska artilerija bijaše djelatna sjeverno od Alberta i jugoistočno od Arrasa.

Engleski izvještaj od 8. lipnja na večer: Sunak protiv neprijateljskih opkopa zadao je posatet gubitke. Rano u jutro izvele su francuske čete istočno od jezera Dikkebusche manja poduzeća te su dopremili 47 zarobljenika.

Talijanski izvještaj od 7. t. mj.: Na visoravnici Aslago dovelo je naše odjeljenje, koje je poduzelo sunak u neprijateljski jarak pred Monte Valsella, 50 zarobljenika, 6 strojnih pušaka i bogati ratni materijal. Jedno je francusko odjeljenje, koje je poduzelo navalu u liniji Sittemol, dovelo 21 zarobljenika, među kojima 1 časnika i 1 strojnu pušku. U predjelu Tonale su naše skupine, koje su prekoračile koriko Presena, zapale neprijateljeva skrovišta municije. U Val'Arsa, u dolini Posina, na obroncima Col Capriete, na Spinuchia i na Caposille suzbile su našom vatrom neprijateljske patrole, koje su kušale, da izvijašaju ili da navale na naše položaje. Naši baloni te naša ljetača bacila su preko 5 tona bomba na neprijateljska uzletišta u dolini kod kolodvora Mezzo Corona te na kolone, koje su koracale po cesti od Quera prema Felre.

Talijanski izvještaj od 8. lipnja: Uzduž bojnih crta nema bojeva pješadije. Djelatnost obiju artilerija bijaše na gorskoj fronti prilično živahna i pojačavaše se od vremena do vremena na položajima na obim stranama Plave i u primorju. Neprijateljska polja ljetačaca između Plave i Livenze te kolodvorom Cالدonazzo, koja bijahu u potpunoj djelatnosti iznenadjena, bijahu po našim ljetaćima i upravljivim zrakoplovima uspješno bombardovana. Deset neprijateljskih aparata bi u zračnim bojovima oboreno.

Izvještaj istočne armije od 7. lipnja: Na Butkóvskom jezeru rastjerale su engleske čete bugarska izvidnička odijeljenja. Na fronti kod Dourana i Skra di Lagen održavalo je neprijateljsko topništvo neprekidnu paljbu na naše položaje i na naše stražnje područje. Na Černi i kod Bitolja sprečilo je vrijeme svaku bojnu djelatnost.

Brzjavljaju iz Washingtona, da je maršal Crowder odredio generalnu reviziju nacrtā i rekrutiranje, da odstrani brojne neurednosti u područjima Udruženih država. Ovo preuredjenje donijet će po svoj prilici još preko pol milijuna novaka.

Wolfsov ured javlja od 9. t. mj.: Njemačke su podmornice u zatvorenom području oko Engleske potopile ponovno 10.500 brutto reg. tona trgovačkog ladjevnoog protora. - Javljaju iz New-Yorka: Podmornice su potopile norveški parobrod „Vindland“ od 1143 tona. 19 momaka posatke bilo je iskrcano.

* Mir još godišne 1918. prema mišljenju Orlando. Nedjeljni jutarnji list bečke „Information“ „Sonntag“ donosi iz Lugana, danom 6. lipnja: Posebni izvještatelj londonskog lista „Daily News“ imao je razgovor s Orlandom, koji se upravo povratio sa viječanja pariškog ratnog vijeća. Orlando je rekao, da on goji nadu, da će još ljetos u kasnoj jeseni biti moguće započeti s pogovorima o miru.

* Seidler i parlament. Bečki izvjestitelj praške njemačke „Bohemie“ razgovarao je s ministrom-predsjednikom vitezom Seidlerom o sazivu parlamenta. Dr. Seidler je navodno rekao među ostalim i ovo: Budu li dani uvjeti za uspješni tok kraćke sezone, kako se sastane parlament već pred zadnjim tjednom lipnja. Želim parlament i hoću da s njime radim. Sadašnja vlada radi oko toga, da stvori pouzdanu

radnu većinu i da pospješi parlament. No bio bih protiv parlamentu, kad bih predlagao saziv parlamenta bez jamstva za njegovu sposobnost rada u prvom redu za riješenje državnih potreba (pioračunski procedure i porezne predloge). Preko tih uvjeta bi mogao ići samo, kad bih htio dokazati, da s tim parlamentom nije moguće vodati i kad bih htio napraviti put paragrafu 14. No upravo to hoću da napravim. Tko me pozna, može znati, da ne radim zato, da svalim sa sebe kakovu krivnju te da na taj način bolje prikljijem svoje namjere. Nasuprot sam uvijek pripravan preuzeti kakvo bijedjenje, mogu li na taj način služiti stvari. Stvarno se radi u tom slučaju za aktivnost parlamenta. Ne mogu kazati u tom trenutku, kako će daleko dovesti pregovaranja i kad će biti dovršena. Da pri tim pregovaranjima čini značicu Poljaka važan faktor, to se samo po sebi razumije.

* Dr. Korošec kod Buriana. Jučer je imao dr. Korošec da se odazove pozivu ministra izvanjskih posala, grofa Buriana, i da dodje k njemu na razgovor. Grof Burian pozvao je bio na razgovor i predsjedništvo Českoga svnza; radi se jamačno o tome da izvanjski ministar ispisa, jesu li se Čes i Jugoslaveni pripitomili, jesu li se prestrašili novim mjerama i naredbama, i jesu li već zreli za to, da dodju na Iljepak, koji im donasa grof Burian iz Berolina. „Slovenski Narod“ prima u predvečerje tog posjeta iz Beča: „Burian će od dr. Korošca doznati, da Jugoslaveni kao zbilja demokratski narod zahtjevamo obnovu ustavnog života, no upravo kao demokrate smatraimo za predr vjetnost vezati uspostavu zakonitog ustavnog stanja uz preduvjete i garancije, koje bi imale dati opozicijonalne stranke. Grof Burian uvjerit će se iz razgovora s načelnikom Jugoslaven-skog Kluba, da u koju za narodnu budućnost naša delegacija ne pozna nikakvih kompromisa ni oportunitizma... Čini se, da si grof Burian još nije na jasnom, da je apsolutno isključeno, da bi se odlučivalo o nama bez nas, i da u zbilji već pripravlja prve uvodne korake za ostvarenje poznatog frankovačkog projekta. U političkim se krugovima danas govori, da je mjesto civilnog adlata u Bosni izručeno mađarskom državnom tajniku, grofu Raflavicinaju, što neka bude prvi znak, da hoće Bosnu i Hercegovinu definitivno izručiti Mađarima. - Grof Burian ima da sutra otputuje na neke važne konferencije u Berlin, te je značajno, da je prije svog putovanja pozvao na razgovor vodje opozicije Čeha i Jugoslavena.

* Nijemci protiv okružjima u Českoj. Njemačko narodno vijeće za Česku prihvatilo je rezoluciju, u kojoj zauzima stajalište protiv okružnoj razdobi te izjavlja, da narodno vijeće ne može s izdānom naredbom ni pod jednim uvjetom suglasiti ratni životvanja manjina.

* Štrajk željezničara u Prahu. „Jutarnji List“ saznaje iz Beča, da je u subotu bio u Prahu demonstrativni štrajk željezničkih namještenika, kojim se priključio i službenici okolišnih postaja. Štrajk je trajao od deset do jedan sat poslije podne. Prije nego je izbio štrajk, pošla je deputacija českih željezničara do ministra željeznica i dok je deputacija još pregovarala s ministrom, već je izbio štrajk. Ministar je na to prekinuo konferenciju i nije htio dalje pregovarati. Ali skoro za tim bio je prisiljen, da nastavi pregovore i obećao je odaslanstvu željezničara konačno, da će odmah biti otpremljeno sedam vagona živežnih sredstava u Prag, a u budućnosti će se bolje skrbiti za aprovizaciju glavnoga grada Česke nego li do sada. Odaslanici štrajkaša izjavioše, da su predložili zadovoljni s ovim odgovorom ministra, koji međutim zadovoljjava samo jedan dio njihovih pritužaba, i rad je bio opet nastavljen.

* Na što računa antanta. „Pester Lloyd“ javlja, da se Clemenceau ne opire o vojničke kalkulacije, niti o pomoć Amerike, već u prvom redu o političke nacerte, na revoluciju onih, koji su na našim granicama istupili iz bojne linije. Nacijonalna konferencija u Rimu učinila je taj nacrt i ako se ta konferencija opet sastane, doživjet ćemo nastavak toga. To nije nikakva kombinacija, nikakav pokus, gledati u budućnost. S tom revolucijom se računa tamo sigurno i dovoljena i misao, da su došli znakovi, kojih ni moguće obratno tumačiti. Bavi li se javnost s time, dovoljni je to znak, da se ne boji njenog dolaska. Zamazanošću i besavjesnošću nije moguće dobiti ovaj rat.

* Kako je u Beču? „Slovenec“ donosi: Iz Beča se čuju različite vijesti. Neki tvrde, da je slabije, drugi opet tvrde, da je bolje, nego li u nas. Neka gospodja, koja se povratila odanle u Ljubljanu, odlučno tvrdi, da je u Beču više kruha i da je bolji, u Bečkom Novom mjestu da je skoro bijel. Može se također dobiti svinjske pečenke u raznim restauracijama, te stoji porcija 7 kruna.

lipnja 1918... i radosti. Slaviša K... Mate Lisi... O seks... isko kazali... Smotra: ... (vjić); Vje... narodne p... ribarstvu... (m Dip.);...) Ad... - Godiš... ovaj dvo... vu lista u... , ulica Fra... će knjige: ... adović: Izbr... povijest i... zčićev: Caro... (za mlade... lino Simunov... H. S. Brdova... ndrić: Pod ap... Viktorija... Balz... van Zantona... Nagr... H. R... Žene drug... Ljep... Daniele Cortis... Lagerlöf: Jo... Montgomery: ... Ujak Benjan... Kipling: ... Crveni krin... Maup... Litavske pri... remac: Pop Č... pripovjeda... uko. - Jonath... S. Vör... Brant... Nasil... onstantinov: ... ni čepovi... pluta... ulici Se... br. 81. ... svaku količinu... čava... trojeja, ulja itd. ... herthold Neuman... greb. ... pokušstvo... prodaje tvrtka... ka ulica. ... ruštvo... ši mogući... dogovoru, ... koj visini... o podne. ... Srećke... i. razreda... dobiti u Pulj... ustoza, ulica... Isposlava: GRADEŽ. ... Plzenj.

* **Zakon protiv inozemskih anarkista, koji će biti deportirani, predložen je reprezentativnoj kući Udruženih država.** Do sad se nije moglo u Udruženim državama deportirati inozemce, koji su boravili 5 godina u Udruženim državama.

* **Proglašenje nezavisnosti Transkaukazijske.** 26. svibnja raspustio se u Tiflisu transkaukaski parlament, nositelj suverenosti u Transkaukaziji; istoodobno s njim razila se također transkaukaska vlada. Na mjesto prijašnje vlade stupio je georgijski parlament, koji je proglasio nezavisnost Transkaukazijske.

Iz Rusije, Ukrajine i Finske.

Stockholm, 5. Računa se, da pristaje monarhije u finskom saboru broje 55 do 60 po sto. Starofinska je stranka izdala proglas za monarhiju. Predlog senata za novouvedenje monarhističkog ustava očekuje se stalno za ovu sedmicu. — Senat je izradio zakonsku osnovu, koja priznaje alandskom otočju dalekosežnu samoupravu, koja će udovoljiti željama pučanstva na otoku.

Basel, 6. Kako javljaju „Neue Zürcher Zeitung“ indirektno iz Petrograda, protekli su bojevi između češko-slovačkih četa i četa sovjeta krvavo. Čehoslovacima je navodno uspjelo istjerati mjesni sovjet u Novo Nikolajevskom na sibirskoj pruzi te zaposjesti grad. Spor je nastao na taj način, da su bolševici odredili razoružanje čehoslovačkih četa.

Carigrad, 6. (D. u.) Prema vijestima, koje stigloše porti, bi zaključen mirovni ugovor s kavkaskom republikom. Osim priznanja, da Turska postizava Batum, Kars i Ardahan bi ustanovljen popravak granica u korist Turske, prema kojemu bi priznat Turskoj grad Nahidžaban. Asardžaban dolazi u posjed južnokavkaske republike. (Asardžaban je perzijsko područje. Turci i njihovi saveznici dijele medijim bez obzira ni na desno ni na lijevo. Samo da ne naprave račun bez krčmara. Op. ur.)

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Ljubljansko je redarstveno ravnateljstvo obustavilo na neodređeno vrijeme ilustrirani slovenski tjednik „Tedenke slike“, jer da su pripočevale među drugima također političke članke. Izdavač je naravno uložio prosvjed proti toj odluci. — Vodstvo šušteršičeve „Slovenske katoličke zveze“ odgovara na biskupov pastirski list, da ne smiju rabiti ime „katolička“, da će se postarati, da se ta biskupova odredba obeskrijepi, jer da „nije utemeljena nihi i crkvenom pravu, (na koje se je biskup izričito pozivao, nihi u danim odnosajima“. Ljubljanski je „Slovenec“ priopćio vijest pod naslovom „Clara pacta“, gdje javlja listu neki povjerenik S. Lj. Str., da agitatori Jugoslavenske demokratske stranke (napredno) izrabljuju položaj i nekorektnim sredstvima agituju za svoju liberalnu stranku. „Slovenski Narod“, glasilo te stranke, odgovara pod istim naslovom na bilješku u „Slovencu“, ali tako mirno, jasno i otvoreno, da se iz cijele polemike vidi, kako te dvije slovenske stranke jedna drugu poštuju, da se moramo zaista diviti malenom slovenskom narodu, kojega možemo mirne duše nazvati jugoslavenskim čestima. Dva dnevnika, kojima se ideje razilaze, ali u radu za narod su složna, polemizuju trijezno, kao dva dobra prijatelja, oba pripravna da poprave krivice, koje su možda nehotice jedan drugomu nanijeli. Kako smo još da tako iza njih! — Pod naslovom „Ne poznamo straha“ donosi „Slovenski Narod“ uvodnik iz pera dra. Ivana Tavčara, u kojem se ovaj bavi političkim položajem i svim onim, što se je dosad poduzimalo protiv toga, da se slovenski narod odvrati od njegovog jednodušnog zahtjeva, kojim traži svoje ujedinjenje sa Hrvatima i Srbima. Dr. Tavčar završuje svoj članak ovim riječima: Mi ostajemo, što smo bili: „Deklaracija naših zastupnika, koja je izrečena 30. maja 1917. naša je zvijezda vodilja, koju ćemo slijediti isto tako, kao što su i tri kralja slijedila betlehemsku zvijezdu dok ne prispješe do kućice u kojoj se rodio Spasiatelj. Mi smo hladni, mi se ništa ne uzrujavamo, ne poznamo straha“. „Primorske Novine“ lijepo k tome nadovezuju: Krasne riječi, koje valja da ima na umu svaki pojedinac naš čovjek. Ostanimo svi hladni, ne uzrujavamo se, ne poznajmo straha i slijedimo samo onu misao, koja nas vodi k narodnom spasenju.

Iz Hrvatske. Na vijećanju Starčevićeve stranke prava, koje se obdržavalo dne 5. lipnja, na godišnjicu pripojenja Starčevićeve stranke jugoslavenskoj deklaraciji, bijaše stvoreno više zaključaka od kojih dnošimo glavne: I. Narod Hrvata, Srba i Slovenaca jest pod tri imena jedan te isti narod. Dosljedno tomu upirući se o pravo narodnog samoodređenja. I. Tražimo (zapljenjeno) ujedinjenje i slobodu u narodnoj državi Slovenaca, Hrvata i Srba, u kojoj će narodne osobine trojmenog jedinstvenog naroda biti očuvane i osigurani državopravni kontinuiteti historičko-političkih teritorija. — Upišući se napose o historijsko hrvatsko državno pravo tražimo očuvanje kontinuiteta hrvatske državnosti. 2. Tražimo za državu Slovenaca, Hrvata i Srba čitav teritorij, na kome u neprekidnom kontinuitetu živi naš narod, jamčeći kulturom samoupravu i inorodnim manjinama. Tom našem narodnom teritoriju neotudljivo pripadaju obale,

lake i otoci sjevernog i istočnog Jadrana. 3. Tražimo državu uređenu na načelima potpune građanske slobode i demokratske samouprave, te pravne društvene jednakosti, t. j. mogućnosti gospodarskog opstanka i potpunog prosvjetnog i društvenog razvitka svih državljana. II. Vijeće Starčevićeve stranke prava, uvažujući da je naš narod male isključivo poljodjelski narod, a da je Starčevićeva stranka prava u svojoj ogromnoj većini — stranka seljaka-poljodjelaca, naglasuje, do će Starčevićeva stranka prava svoje sile posvetiti organizaciji i napredku hrvatskog seljaštva i poljodjelskog staleža, te da će tražiti da i čitava gospodarsko-društvena organizacija države bude provedena u skladu sa tim temeljnim i načelnim stanovištem stranke. Kako se iz opširnih izvještaja u „Hrvatskoj Državi“ može zaključiti, sprema se i Starčevićeva stranka, da se makne sa one mrtve točke, na kojoj se nalazi već dugo sav nacionalni život u Hrvatskoj. Dao Bog, da Starčevićeva stranka podje putem, kojim je udarila, i da osjetimo doskora plodove njena rada. — Na glavnoj skupštini društva hrvatskih književnika bi izabran predsjednikom pjesnik Ivo Vojnović, a na to pretreslo odnošaj intendanta hrvatskog kazališta nampram „Društvo hrvatskih književnika“. Poslije toga je Miroslav Križić, kako javljaju hrvatski listovi uzrujano i živo gestikulirajući iznio protest protiv hrvatskih književnika, rekavši, da je škandal da hrvatski književnici u današnja historijska vremena nemaju da kažu ništa drugo, nego da govore o sitnim pitanjima i da se natežu o odgovoru intendanta. No i to se opaža, da je stvar koncentracije i jedinstvene organizacije svih hrvatskih književnika, okupljenih oko „Savremenika“, „Književnog Juga“ i „Hrvatske Njive“ krenula na bolje, te se možemo nadati, da će i hrvatski književnici, kako su to dugo pokazali Česi, i aktivno sudjelovati u politici, dajući pravac vodećim političarima.

Domće vjesti.

Promocija. Na staroslavnom češkom Karlo-Ferdinandovom sveučilištu u Pragu bio je dne 8. o. m. promoviran na čast doktora prava naš zemljak Ivo Mogorović, rodom iz Grdosela.

Milodari za Iseljenu djecu Istre, Dalmacije i Bosne-Hercegovine. Preko uprave našeg lista, položio je naš omladinac, Josip Ivešić svotu od K 92.— i to, K 76.— kao preostatak od nadgrobnog vijenca blagopok. Ivešić Andreje iz Premanture, a K 16.— kao preostatak od nadgrobnog vijenca blagopok. Anđelina Mikovića iz Premanture.

Iz Premanture. Još se nisu osušile suze sa majčina lica, koje su se obilno proljevale prije četiri godine dana, kad su na surov način odveli joj jedinca, još nisu izbrisane iz pameti one tužne uspomene na progon iz godine 1914., još očekule tužna majka, da će joj se povratiti sin, kojega su joj zatvarali, proganjali, internovali, gonili iz tamnice u tamnicu, dok mu nisu onda zatvorili put u domovinu, a već ta ista majka odvažno potpisuje arak, za onu ideju, radi koje joj je bio sin proganjan, u uvjerenju, da je ta ideja dobra, da je nama nužno potrebno ostvarenje te ideje, ako hoćemo da ostanemo na svijetu kao jedna narodna cijelina, ako hoćemo da nešto budemo i da nešto i značimo. Premantura, koja se i ovog puta odazvala sakupljanjem potpisa za svibanjsku deklaraciju, jest uz Medulin najprobudjenije naše selo u južnoj i opće srednjoj Istri. Prije rata imala je i svoju čitaonicu i svoje tamburaško društvo, knjižnicu, a premanturska je mladež, koja je bila na školama i ona, koja je boravila kod kuće, održavala žive stike sa ostalom braćom diljem doma, tako da smo mogli s pravom uvijek računati, da će Premantura sa okolicom, Vinkuran, Pomer, Medulin i Ližnjan biti prve naše postojanke, iz kojih ćemo snovati nacerte i poduzimati rad za probudjenje Pule, pulštine i cijele južne Istre. Da je Premantura probudjeno već naše selo, i da je premanturska omladina, muško i žensko, bila već i prije rata zadojena jugoslavenskim duhom, znale su i naše skrbne oblasti, veoma skrbne pri progonima, ali manje skrbnije pri razdobi živješa, pa su onda među mladima i starima pohvatili one sumnjive „ptičice“, „srbofile“ i „veleizdajnike“, kako su nas onda krstili. U znak, da je Premantura ostala i unatoč progonima i zatvaranja još i nadalje izričito jugoslavenskim selom, poslala je preko našeg lista Jugoslavenskom klubu u Beč izjavu sa 468 potpisa, u kojoj izražuje svoje pristajanje uz svibanjsku deklaraciju i odobrava rad Jugoslavenskog kluba i njegovo nastojanje, da se jedinstvo Slovenaca, Hrvata i Srba i praktično ostvari.

Osmi ratni zajam. „Trgovačko-obrtnička komora za Istru“ upravlja na trgovce i obrtnike svog okruća slijedeći poziv na potpisivanje osmog ratnog zajma: „Ponovno se pozivlje pučanstvo, osobito trgovce i obrtnike, da dade državi sredstva za postići častan svršetak rata. Potpisivanjem ratnog zajma postiže se osobito nagradjujuće se ulaganje glavnice i potpuna njezina sigurnost. Nadalje se postiže takvih prednosti, koje može samo država svojom punovlašću da dade. Dosadnji porezi i povišenje istih; nadalje porezne osnove, koje su već gotove ili se pripravljuju, za biti predložene

državnom saboru, kao i one, koje se još nalaze u stadiju raspravljanja, zadostaju za potpuno pokriće ratnih zajmova, koji glede kamata toll glede povratka glavnice. Jedna druga prednost ratnog zajma sastoji se u tom, što će se moći upotrebiti za platež raznih poreza, kao poreza na ratni dobitak, te budućeg imovinskog poreza; nadalje će se moći upotrebiti za nabavu velikih množina automobila, konja, vozova, poljodjelskih potrebstina, građevnog materijala, drva i dr., što će sve iza rata postati slobodno. Bez obzira nato, da je dužnost svakog dobrog državljanina, da potpomaže i promiče obrambenu moć države, potpisivanje zajma znači i posao, da si boljeg ne možeš zamisliti. Razumijevanje za državne potrebe u ovim burnim vremenima, u kojima moramo živiti, je tako dubokovriježno kod svih naroda monarhije, te se svi nadaju sjajnom uspjehu osmog ratnog zajma“.

Dnevne vijesti.

Čuvajmo djecu. „Pravda“ donosi po „Glasu S. H. i S.“ od jednog oca obitelji slijedeće: „Vojno-zapovjedništvo u Zagrebu dostavilo je prema naredbi vrhovnog zapovjedništva kr. hrv.-slav. dalm. zemaljskoj vladi, odjelu za bogošlovije i nastavu 10900 primjeraka brošure „Put do pobjede“ od pukovnika Slavka Stanzera kao dar svim školama. Zatim su u ožujku 1916. pozvane sve pučke škole, da uvrste te knjžice u učiteljske knjižnice, a učiteljima je naloženo, da učenicima protumače koji odlomak iz te knjižice. U predgovoru kaže pisac: „Kad god stigneš uzmi ovu knjižicu. Čitaj ju pomno i zamišljaj družicom. U časovima odmora uzmi ju i čitaj i vrijeme će ti proteći brže i ugodnije. Ne odlaži zato ovu knjižicu ni na čas od sebe“. Da se vidi njezina uzgojna vrijednost naročito s obzirom na djecu, navedimo ovdje nekoliko odlomaka iz njezinog sadržaja. „A čuo si za silne topove naše? Tko da im prkosi, tko da odolji strašnoj ubojitij njihovoj vatri! Gore se tresu i tlo drhće, kad oni zagme, prapast i smrt! Neprijatelju zadržće srce od tutnja njihovog groma, grozni ga hvata strah, sličan onomu, što snadje stado plašljivih ovaca, kad ih iz sna trgne moćna rika kralja zvjeradi, lava. Tvoja je puška izvratna kakove nema nijedan vojniak na svijetu. Nju mluj, nju voli... naskoro ćeš se baciti na neprijatelja viknuv gromki „hura!“, da mu turneš Tvoj bod (bajunet) u grudi... protuci se preko mrtvih zaprijecka do živog dušmanina i uništi ga; zarini mu bod u grudi... iznevjeri li Ti se bod i kundak, udri rukama i nogama. Ne možeš li više ovako, onda zubi... itd. itd. Ali treba znati, čemu taj strašni rat? U koju se svrhu vodi? Tko ga je izazvao? Odgovor: „Sadnji rat nametnuli su nama i našim saveznicima dušmani naši. Ruke su naše čiste od krvi u ovom ratu prolivene. Kroz godine i godine podnosili smo samoprjergorno i strpljivo sva podla rovačenja i zadirkivanja, te drzovala izazivanja naših neprijatelja u nadi, da ćemo moći sačuvati narodima i zemlji blagoslovni mir“. A kada će taj doći? „Nije prava pobjeda, dok neprijatelja hanjetom ne poraziš. A da vidiš onda slave i zahvale cara, kralja i države! Nas se ne tiče, što je tu knjižicu napisao potpukovnik Stazer, ne tiče nas se ni to, da ju je vojna oblast dostavila vladi, pa bilo u kojem broju primjeraka, ali nas se i te kako tiče činjenica, da ta knjiga dolazi u ruke naše djecu. Ratna etika i onako sama po sebi stoji u teškoj protibli s načelom: ljubi bližnjega svoga. kao samoga sebe, ratne grozote i onako ne probudjuju u ljudima osjećaja plemenitosti i dobrote i trebać će mnogo vremena poslije rata, dok se čovječanstvo povrti k principima prave i zdrave etike, pa zato nam je dužnost, da najodlučnije ustanemo protiv pokušaja, da se našoj djeci, koja imadu sreću, da ne sudjeluju sviježno u svim tim strahotama rata, daje ovakova duševna hrana, koja njezina ljubavi bližnjega sije u ona nevina srca sjeme mržnje i krvočednosti. V.“

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
 Ulica Sergija broj 34.
 Današnji raspored
Priča o vuku.
 Igrokaz u 4 čina.
 Neprekidne predstave.
 Ulažne cijene za ovaj film
 I. mjesto K1-20; II. mjesto 60h
 Ući se može kod svake slike.
 Ravnateljstvo si pridržava pravo promijeniti raspored.

Izgubila se ovca.
 Umoljava se predati ju u ulici
 del Colle, uz nagradu.
U trgovini pokušstva, Fil. Barbalića.
 u Šišanskoj ulici,
 prodaje se novo pripjelo
 pokušstvo.
 Kupujem svaku količinu
bačava
 od vina, petroleja, ulja itd.
 Ponude na Berthold Neumann
 Zagreb.

Knjige

„Matice Hrvatske“, „Zabavne biblioteka“, „Moderne biblioteka“ i „Humorističke knjižnice“ mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotič, ulica Franja Ferdinanda br. 3.